

ORGULJAŠKO NOVO RUHO

Uvertira 5. Međunarodnom orguljaškom festivalu '*Ars organi Sisciae*'

'Umjetnost orgulja Siska'

U Sisku i njegovoj okolici nekada je postojala tradicija orguljanja, o čemu nam svjedoče povijesno i spomenički vrijedna stara glazbala, jer naime, u sisačkom području i okolici pratimo crkvene orgulje od 18. stoljeća; čak dvadesetak orgulja s tog područja je uništeno ili ukradeno; trenutačno postoji veliki broj zapuštenih orgulja što upućuje na nužnost njihove hitne konzervacije i isto tako restauracije. Podatak da je tek nemali broj orgulja ostao u autentičnom i upotrebnom stanju otvorio je cijeli niz potreba i mogućnosti s jedinstvenim ciljem zaštite, obnove, revitalizacije, ali i popularizacije orguljaške baštine i orguljaške glazbe. Na taj izazovan poticaj u Sisku su odlučili odgovoriti festivalskim konceptom smještenim u autentične orguljaške prostore – crkve.

Instrument koji je pred pet godina na akciju potaknuo dvoje začetnika festivala – Edmunda Andlera-Borića, orguljaša i Valentinu Badanjak Pintarić, muzikologinju – su orgulje graditelja Joannesa Franciscusa Jenecheka iz 1777. godine, smještene u čudesno lijepoj i jednoj od najreprezentativnijih primjera barokne arhitekture, župnoj crkvi Sv. Marije Magdalene u Selima kraj Siska. Ove su orgulje jedino kompletno sačuvano djelo ovog majstora graditelja u sjevernoj Hrvatskoj, a budući da su u izvornom stanju, predstavljaju nenadomjestivo dragocjen organološki spomenik kulture.

Nadalje, predstavljanje orgulja kao koncertnog instrumenta izvan strogog konteksta liturgije, mnogobrojnoj festivalskoj publici pravo je otkriće. Osobito je zanimljivo poslušati vrhunska imena svjetske orguljaške scene na instrumentima koje nismo naučili ubrajati među programske dragocjenosti ozbiljnog glazbenog repertoara.

Orguljaški zvuk kao festivalski kuriozitet

Iz festivala u festival ciljevi organizatora su dobivali sve definiraniji okvir. '*Ars organi Sisciae*' je iz godine u godinu uključivao sve veći broj povijesnih orgulja i sakralnih lokacija; buđenjem senzibiliteta javnosti za vrijednosti koje bi svi trebali zaštititi, osvještavanjem počinjenog kulturnog genocida, kao i kontinuiranim unapređivanjem nastojanja da glazba postane općim dobrom, festivalski koncept je rezultirao konkretnim obnovama orgulja kao i ugradnjom novih instrumenata u crkve.

Kroz pet festivalskih godina predstavila se gotovo cijela orguljaška Europa: **Reitze Smits**, profesor orgulja u Utrechtu (Nizozemska) i Leuvenu (Belgija), te umjetnički voditelj festivala "Voor de Wind", koji orgulje stavlja u kontekst multimedijalnog programa predstavljenog široj amsterdamskoj publici; **Hana Bartošová**, umjetnička ravnateljica Orguljaškog festivala u Brnu te profesor na dodiplomskom i magistarskom studiju na Sveučilištu u Dortmundu i redovni profesor na glazbenoj školi Liszt u Weimaru; **Bernhard Klapprott**, osnivač je ansambla „Cantus Thuringia & Capella“, koji se uglavnom bavi oživljavanjem nepoznate glazbe 16. i 18. stoljeća; **Johann Trummer**, dekan Instituta za crkvenu glazbu i orgulje u Grazu, dopredsjednik Austrijskog povjerenstva za crkvenu glazbu i član vijeća Međunarodnog Bachovog društva u Leipzigu, te **Pieter van Dijk**, profesor orgulja na Konzervatoriju u Amsterdamu i na Hochschule für Musik und Theater u Hamburgu, a uz to je i umjetnički ravnatelj orguljaškog festivala *Organfestival Holland* koji organizira Međunarodni orguljaški festival uključujući i orguljaško natjecanje te masterclass u Alkmaaru (Nizozemska). Iz Hrvatske su gostovali, između ostalih, i Ljerka Očić, Mario Penzar, Krešo Has i Pavao Mašić. Uz naglasak na orgulje kao solistički instrument, vrlo važan dio festivalskog programa zauzimaju i komorno muziciranje uz orgulje na kojima su nam orguljaši predstavili svoje goste soliste Branka Mihanovića, oboa; Gorana Končara i Lauru Vadjon, violina; Stanka Arnolda i Pjevački kvintet Horvat. Neki koncerti su pravi festivalski kurioziteti, kao npr. koncert orguljaša Johanna Trummera popraćen vizualnim animacijama dvojice mladih domaćih VJ-a ili koncert mandolinista Avia Avitala i čembalista Yizhara Karshona iz Izraela.

Programske senzacije ovogodišnjeg festivala

U tom snažnom Europskom kontekstu, organizator festivala – Udruga Ars organi Sisciae, a danas Koncertni ured Sisak, već petu godinu za redom Međunarodnim orguljaškim festivalom 'Ars organi Sisciae' upisuje Hrvatsku na kartu elitne svjetske glazbene scene stvarajući perspektivu za još angažiranije i umreženije međunarodno festivalsko djelovanje u europskoj budućnosti naše zemlje.

Misterij novog susreta s prošlošću u zvuku ove godine najavljujemo na 5. Međunarodnom orguljaškom festivalu koji će se održati od 16. – 21. svibnja u Sisku, Selima, Martinskoj Vesi Peščenici i Žažini. Na bogatom programu ovogodišnjeg malog jubileja od vremena skrite, stare povijesne orgulje će biti predstavljene ponajprije kao instrumenti koji prate i veličaju raskoš ljudskoga glasa otkrivajući tajnu daha oživljenu glasom i zvukom orgulja u izvedbama sisačke sopranistice svjetskoga glasa Margarete Klobučar u pratnji ponajboljeg mladog

austrijskog orguljaša Christiana Iwana; izvrsne mezzosopranistice Tihane Herceg-Ivšić u pratnji doajena hrvatske orguljaške scene Maria Penzara; zanimljivog dueta basiste Saše Čane i slovenske vrsne orguljašice, nositeljice slovenske orguljaške scene Renate Bauer; japanske sopranistice Mayumi Kamei u pratnji jednog od najvećih domaćih autoriteta na polju orguljaške glazbe Ljerke Očić; kao i gostovanjem flautistice Ane Butković u pratnji ravnatelja festivala, orguljaša Edmunda Andlera-Borića. Gostujući umjetnici će nam na njima izvoditi glazbu iz vremena njihova nastanka, a koju su skladali najcjedeniji srednjoeuropski skladatelji toga doba za instrumente poput ovih naših. Koristeći priliku podsjetiti vas na veliku vrijednost i važnost kulturnog blaga koje trebamo ponovno obnoviti i sačuvati za buduća pokoljenja i za sve nas kojima je to bogatstvo u naslijeđe ostavljeno, pozivamo Vas da uživate s nama u Sisku u srednjoj Europi!